

de onbekende God

2. de openbaring van de Schepper (Handelingen 17:22-25)

27 september 2025
GoedBericht-conferentie in Maarn

Handelingen 17 (HSV)

²² En Paulus, die midden op de Areopagus stond,

- Areopagus > een heuvel in Athene
- waar de hoogste rechtbank was gevestigd

statheis	de	[ho]	paulos	en	mesO	tou	areiou	pagou
staande	echter	de	Paulus	in	midden	van-de	Areo	pagus

Handelingen 17 (HSV)

²² En Paulus, die midden op de Areopagus stond, zei: Mannen van Athene!

○ met nadruk zeggen: verklaren

ephE	andres	athEnaioi
hij-zei-met-nadruk	mannen !	Atheners !

Handelingen 17 (HSV)

22 ... Mannen van Athene!

Ik merk dat u in alle opzichten
zeer godsdienstig bent.

- of: religieuzer (vergrotenende trap)
- deisi-daimon-esterous
- beducht + goden + meer
- in geest geprikkeld (:16)
- verwijt of compliment?

kata	panta	hOs	deisidaimonesterous	humas	theOrO
in-overeenstemming-met	alles	als	buitengewoon-religieus	jullie	lik-aanschouw

Handelingen 17 (HSV)

²³ Want toen ik de stad doorging en uw heiligdommen bekeek...

- voorwerpen van eerbiedige verering
- tempels, beelden, relikwieën, altaren

dierchomenos	gar	kai	anatheOrOn	ta	sebasmata	humOn
door-gaande~	want	en	loverpeinzende	de	voorwerpen-van-eerbiedige-verering	van-jullie

Handelingen 17 (HSV)

²³ Want toen ik de stad doorging en uw heiligdommen bekeek, trof ik ook een altaar aan waarop het opschrift stond: AAN EEN ONBEKENDE GOD.

- voetstuk, sokkel, standaard
- zonder “voorwerp van verering”

heuron kai bOmon en hO epegegrapto agnOstO theO
-ik-vond ook voetstuk in welke °(het)-was-opgeschreven~ aan-onbekende god

Handelingen 17 (HSV)

23 ...AAN EEN ONBEKENDE GOD.

- de God, die zij niet kennen
- *agnosto* > onbekend/onwetend
- onbekende *god* > enkelvoud

agnOstO	theO
<i>aan-onbekende</i>	<i>god</i>

Handelingen 17 (HSV)

23 ...AAN EEN ONBEKENDE GOD.

Deze dan, Die u dient zonder dat u Hem kent,
verkondig ik u.

- Paulus verwijt hen hun afgodendienst niet
- ze waren immers onwetend

<i>ho</i>	<i>oun</i>	<i>agnoountes</i>	<i>eusebeite</i>	<i>touto</i>	<i>egO</i>	<i>kataggello</i>	<i>humin</i>
wat	dan	onbekend-zijnde	jullie-bejegenen-eerbiedig	dit	ik	(ik)-kondig-aan	aan-jullie

Handelingen 17 (HSV)

23 ...AAN EEN ONBEKENDE GOD.

Deze dan, Die u dient zonder dat u Hem kent, verkondig ik u.

- Paulus gaat hen vertellen over de Éne God
- zonder een beroep te doen op de Schrift (vgl. Hand.14:15-18)
- zoals hij dat wel in de synagogen deed (Hand.17:1,10)
- maar wél aansluitend bij hun eigen schrijvers (:28)

ho	oun	agnoountes	eusebeite	touto	egO	kataggello	humin
wat	dan	onbekend-zijnde	jullie-bejegenen-eerbiedig	dit	ik	(ik)-kondig-aan	aan-jullie

Handelingen 17 (HSV)

²⁴ De God,

Die de wereld gemaakt heeft en alles wat daarin is,
Deze, Die een Heere van de hemel en van de aarde
is, woont niet in tempels die met handen gemaakt
zijn.

○ dé God (4x in vers 16-34)

ho theos
de God

theos
God

θεος
theos
G2316

PLAATSer, God

zn₂ 1nv ev m
God

Handelingen 17 (HSV)

²⁴ De God,

Die de wereld gemaakt heeft en alles wat daarin is,
Deze, Die een Heere van de hemel en van de aarde
is, woont niet in tempels die met handen gemaakt
zijn.

- het startpunt van Paulus
- God is Degene, die alles een plaats geeft, ordent en bestuurt
- de waarheid van de Ene God is het fundament van alles =>

theos
God

θεος

theos

G2316

PLAATSer, God

zn₂ 1nv ev m

God

Markus 12 (HSV)

²⁸ En een van de schriftgeleerden (...),
kwam naar Hem toe en vroeg Hem:
Wat is het eerste van alle geboden?

²⁹ En Jezus antwoordde hem:

Het eerste van alle geboden is:

Luister, Israël! De Heere, onze God, de Heere is één.

³⁰ En u zult de Heere, uw God, liefhebben met heel uw
hart en met heel uw ziel en met heel uw verstand en
met heel uw kracht. Dit is het eerste gebod.

(...)

³² En de schriftgeleerde zei tegen Hem:
Juist, Meester, U hebt naar waarheid gezegd
dat God één is, en er is geen ander dan Hij.

1 Timotheüs 1 (HSV)

¹⁷ De Koning nu der eeuwen,
de onvergankelijke, de onzichtbare,
de *enige* God,
zij eer en heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen.

tO	de	basilei	tOn	aiOnOn	aphthartO	aoratO	monO		
<i>aan-de</i>	<i>echter</i>	<i>Koning</i>	<i>van-de</i>	<i>aeonen</i>	<i>aan-onvergankelijke</i>	<i>onzichtbare</i>	<i>alleen</i>		
theO	timE	kai	doxa	eis	tous	aiOnas	tOn	aiOnOn	amEn
<i>God</i>	<i>eer</i>	<i>en</i>	<i>heerlijkheid</i>	<i>tot-in</i>	<i>de</i>	<i>aeonen</i>	<i>van-de</i>	<i>aeonen</i>	<i>amen</i>

1 Korinthe 8 (HSV)

⁵ Want al zijn er ook die goden genoemd worden,
hetzij in de hemel, hetzij op de aarde
(zoals er vele goden en vele heren zijn),
⁶ *maar voor ons is er één God: de Vader,*
uit Wie alle dingen zijn, en wij *tot* Hem,
en één Heere: Jezus Christus,
door Wie alle dingen zijn en wij door Hem.

Handelingen 17 (HSV)

²⁴ De God,

die de wereld maakte, en alles wat daarin is,

- Schepper van alles!
- Gen.1:1; Joh.1:1-3; Kol.1:16, enz.
- Want Híj spreekt en het is er, Híj gebiedt en het staat er (Ps.33:9)

<i>ho</i>	<i>poiEsas</i>	<i>ton</i>	<i>kosmon</i>	<i>kai</i>	<i>panta</i>	<i>ta</i>	<i>en</i>	<i>autO</i>
de	˘makende	de	wereld	en	alle	de-dingen	in	hem

Handelingen 17 (HSV)

²⁴ De God,

die de wereld maakte, en alles wat daarin is,

Spreuken 16 (HSV)

⁴ *JAHWEH* heeft alles gemaakt omwille van Zichzelf, ja, zelfs de goddeloze voor de dag van het *kwaad*.

- NBG: voor Zijn doel
- elders vertaald met *antwoord*
- God is de Schepper van alles; alles bestaat door Zijn wil en *beantwoordt* aan het doel dat Hij ermee heeft.

Jesaja 45 (HSV)

⁴ Ter wille van Jakob, Mijn dienaar, Israël, Mijn uitverkorene, riep Ik u (=Kores, vers 1) bij uw naam; Ik gaf u een erenaam, hoewel u Mij niet kende.

⁵ Ik ben *JAHWEH*, en *er is geen ander*,
buiten Mij is er geen God.

Ik zal u omgorden, hoewel u Mij niet kende,
⁶ opdat men zal weten, vanwaar de zon opkomt tot waar zij ondergaat, dat er buiten Mij niets is.

Ik ben *JAHWEH*, en *er is geen ander*.

⁷ Ik formeer het licht en schep de duisternis,
Ik maak de vrede en schep het *kwaad*;
Ik, *JAHWEH* doe al deze dingen.

Handelingen 17 (HSV)

²⁴ De God,
die de wereld maakte, en alles wat daarin is,
deze, die de Heer is van hemel en aarde,
woont niet in tempels met handen gemaakt.

- Heer, Meester, Eigenaar
- Hij beheert en beheerst

<i>houtos</i>	<i>ouranou</i>	<i>kai</i>	<i>gEs</i>	<i>huparchOn</i>	<i>kurios</i>
deze	van-hemel	en	van-aarde	zijnde	Heer

Handelingen 17 (HSV)

²⁴ De God,
die de wereld maakte, en alles wat daarin is,
deze, die de Heer is van hemel en aarde,
woont niet in tempels met handen gemaakt.

- zegt Paulus in een stad die vol stond met tempels en afgodsbeelden
- afgoden zijn bedenksels van mensen en door mensenhanden gemaakt (Jes.44:14-19; Jes.46:5-7)

ouk	en	cheiropoiEtois	naois	katoihei
niet	in	met-handen-gemaakte	tempels	(hij)-woont

Handelingen 17 (HSV)

²⁴ De God,
die de wereld maakte, en alles wat daarin is,
deze, die de Heer is van hemel en aarde,
woont niet in tempels met handen gemaakt.

1 Koningen 8 (HSV)

²⁷ Maar zou God werkelijk op de aarde wonen?
Zie, de hemel, ja, de allerhoogste hemel,
kan U niet bevatten,
hoeveel te min dit huis dat ik gebouwd heb!

vergelijk: Jes.66:1-2, Hand.7:48

Handelingen 17 (HSV)

²⁵ Hij wordt ook door mensenhanden niet gediend alsof Hij iets nodig heeft...

- *therapeuetai* > altijd vertaald met *genezen*
- hun afgoden hadden onderhoud nodig, oppoetsen, herstellen, heel maken
- van mensenhanden...

oude	<i>hupo</i>	<i>cheirOn</i>	<i>anthrOpinOn</i>	<i>therapeuetai</i>	<i>prosdeomenos</i>	<i>tinis</i>	<i>autos</i>
en-ook-niet	onder	handen	menselijke	hij-wordt-behandeld~	behoevende~	iets	zelf

Handelingen 17 (HSV)

²⁵ Hij wordt ook door mensenhanden niet gediend alsof Hij iets nodig heeft, omdat Hij Zelf aan allen het leven, de adem en alle dingen geeft.

- *lett: zelf gevende aan allen: leven, adem en alles*
- alles is uit God
  - ✓ geopende ogen, oren, hart
  - ✓ rechtvaardiging, verzoening, geloof, enz.
  - ✓ .....

autos	didous	pasin	zOEn	kai	pnoEn	kai	ta	panta
zelf	lgevende	aan-allen	leven	en	adem	en	de	alles